

Møte torsdag den 4. mai 2017 kl. 10

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 76):

1. Debatt om barne- og likestillingsministerens redegjørelse om status i arbeidet med å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 2. mai 2017)
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i barnelova (barnebidrag og bidrag etter fylte 18 år) (Innst. 255 L (2016–2017), jf. Prop. 58 L (2016–2017))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i folketrygdlova og krisesenterlova (fordeling av foreldrepengar ved samlivsbrut med meir) (Innst. 260 L (2016–2017), jf. Prop. 62 L (2016–2017))
4. Referat

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Ingunn Foss og Liv Signe Navarsete om permisjon i tiden fra og med 8. mai til og med 10. mai, begge for å delta i seminar i regi av NATOs parlamentariske forsamling på Svalbard
- fra representanten Hans Olav Syversen om permisjon i tiden fra og med 8. mai til og med 11. mai, for å delta i seminar i regi av NATOs parlamentariske forsamling, henholdsvis på Svalbard og i Oslo
- fra representantene Gunnar Gundersen og Svein Roald Hansen om permisjon i tiden fra og med 8. mai til og med 12. mai, begge for å delta i møter i EFTA-parlamentarisk komiteen i Canada og Mexico
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Ingrid Kjerkol i tiden fra og med 9. mai til og med 11. mai

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden slik:
 For Vest-Agder fylke: Benjamin Grønbold 9.–10. mai
 For Hedmark fylke: Rangdi Krogstad 9.–11. mai
 For Oslo fylke: Ann Kathrine Skjørshammer 9.–11. mai
 For Sogn og Fjordane fylke: Jenny Følling 9.–10. mai
 For Nord-Trøndelag fylke: Jorid Holstad Nordmelan 9.–11. mai
 For Østfold fylke: Wenche Olsen 9.–11. mai

Sak nr. 1 [10:01:31]

Debatt om barne- og likestillingsministerens redegjørelse om status i arbeidet med å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 2. mai 2017)

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5

minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Mette Tønder (H) [10:02:28]: Først vil jeg takke statsråden for en svært god redegjørelse om likestilling. Det var et godt innspill til debatten vi skal ha i dag.

Det er ikke mange dager siden Saudi-Arabias president hadde et innlegg i norske aviser som skapte en noe hoderystende debatt. Han var litt irritert over at noen kritiserte kvinners rettigheter i hans hjemland, og det skal en jo ha respekt for. Det skal også sies at han pekte på noen områder hvor det gikk rett vei – flere kvinner i næringslivet osv. Men det som var litt vanskelig å ta helt på alvor, var at det ble argumentert seriøst med valgfrihet, altså at kvinnene hadde lyst til å ha verge, likte å ha privatsjåfør, syntes det var kjipt å gå ute alene og måtte beskyttes av et gammel-dags lovverk for ikke å bli kulturelt straffet.

I stedet for å bruke lovverket til å gi valgfrihet, vedtas lover for å sementere en kultur som tar friheten fra kvinnene for deres egen beskyttelses del. Dette er det motsatte av det vi har gjort i Norge. Her har vi vedtatt lover som gir større valgfrihet og hindrer diskriminering. Det har ikke alltid vært slik at den norske kulturen har kommet like langt som lovverket. Men lovene skal altså gi valgfrihet til å bryte med det som til nå er blitt sett på som det vanlige.

Statsråden var i sitt innlegg inne på hvor mye som har endret seg i Norge bare i det siste. La oss ta et helt tilfeldig årstall, f.eks. 1969, som var mitt fødselsår. Det er 47–48 år siden. Da var det ikke vanlig at mammaer var ute i arbeidslivet. Min mamma jobbet litt deltid, men de fleste var hjemme, og nesten ingen av dem jeg kjente, gikk i barnehage. Ingen var skilt heller, men ikke alle var lykkelige. Det visste de voksne, men de snakket ikke om det. Seksuelle overgrep kunne skje, men da var det sånn at noen dro en inn i en bil. Det var ikke foreldre eller andre voksne som stod en nær, som gjorde sånt – i hvert fall ble det ikke snakket om.

I dag kjenner jeg nesten ingen mammaer som ikke jobber, og selv om flere kvinner enn menn jobber deltid, blir det færre som jobber deltid frivillig. Nesten alle barn er i barnehage, mange flere er skilt, og familiene blir mer mangfoldige. Fortsatt er ikke alle lykkelige, men det er mer åpenhet, tror jeg, også om ulykkelighet. I dag vet vi at seksuelle overgrep kan skje, også av nære omsorgspersoner, og heldigvis snakkes det mer om det.

Men vi har fortsatt utfordringer, og vi kan ikke slutte å jobbe med likestilling og diskriminering. Vi har jobbet med flere viktige saker i denne perioden – likestillingsmelding, forslag om felles likestillings- og diskrimineringslov, forslag om endring av håndhevsapparatet, strategi mot hatefulle ytringer, handlingsplan på LHBTI-feltet, opptrappingsplan mot vold, for å nevne noen. Komiteen har akkurat begynt arbeidet med ny diskrimineringslov og håndhevsapparatet.

Et område hvor det meldes om utfordringer for likestillingen i arbeidslivet, er den perioden hvor kvinner føder, og menn og kvinner er hjemme med barn. De får ikke til-

bake stillingene sine, de mister lønnsopprykk, og noen får ikke jobb i det hele tatt, selv om de er best kvalifisert.

Derfor er det bra at vi i den nye loven styrker vernet mot graviditetsdiskriminering og slår fast at både kvinner og menn har et vern mot diskriminering på grunn av omsorgsoppgaver. Men det nytter ikke bare å ha rett – noen ganger trenger man også å få rett. Og for første gang skal det få økonomiske konsekvenser å diskriminere. Dette er et viktig skritt for å hjelpe dem som blir diskriminert, og forhåpentligvis vil det også avskrekke noen fra å prøve seg.

Vold i nære relasjoner er en av samfunnets største likestillingsutfordringer. Det stedet som skal være trygt, blir ikke det. Dette har alvorlige konsekvenser for den som blir utsatt for volden, for barna og for samfunnet.

Jeg er stolt av det arbeidet som er gjort i denne regjeringsperioden. Voldsutsatte skal få bedre beskyttelse, etterforskning skal prioriteres, alle tjenester skal ha riktig og god kompetanse, og det forebyggende arbeidet skal styrkes. Det er også viktig at tjenestene og tilbudene blir mer samordnet.

Vi kan aldri bli gode nok på å oppdage og etterforske vold i nære relasjoner. Derfor er det viktig at dette ligger høyt på agendaen – alltid og hos alle.

Høyre jobber for å sikre alle muligheten til å velge fritt og ta egne, ansvarlige valg. Vi er ikke opptatt av at alle skal ta de samme valgene, men at alle skal ha de samme mulighetene. Kjønn, alder, legning eller funksjonshemming skal ikke være til hinder for at noen skal nå drømmene sine. Det finnes ingen enkle løsninger for å nå dette målet. Det krever at vi som politikere ikke slutter å ha dette høyt oppe på agendaen, og at vi stadig setter oss nye mål. Kanskje vil neste generasjon klare å se forbi kjønn, alder, legning eller funksjonshemming og inn til kjernen av hverandre. Kanskje vil de se at innerst er vi bare mennesker, som alle har rett til en sjanse til å nå drømmene sine.

Arild Grande (A) [10:07:45]: La meg først takke likestillingsministeren for redegjørelsen som Stortinget hadde bestilt.

Jeg er enig i at Norge ligger langt framme når det gjelder likestilling, og at vi de senere årene har tatt store steg. Så er det hyggelig at nær sagt alle eksempler som statsråden nevner i sin redegjørelse om viktige og historiske steg vi har tatt, er eksempler fra den rød-grønne regjeringsperioden, og at vi nå høster fruktene av det.

Det viser at politikk virker. I vår holdning til likestillingsfeltet ser vi at det er viljen til å bruke de verktøyene man rår over, som skiller oss ifra høyresiden, som gjentar også i denne redegjørelsen at det meste av dette skal overlates enten til den enkelte, eller til de andre, som næringslivet, som partene i arbeidslivet osv. – statsråden viser liten vilje til å ta det ansvaret som hun faktisk har.

Statsråden hevder at regjeringens innsats på likestillingsfeltet er bred, og det ble trukket fram en rekke saker for å underbygge den påstanden. La oss se på de sakene. Det ene var likestillingsmeldingen. Den fikk slakt fra så å si alle hold – «historisk tiltaksløs», sa Unio, «tom for innhold», sa LO.

«Horne har brukt to år på å få frem en melding som ingen andre ville brukt mer enn en et par månedsverk på å klippe sammen.»

Det sa professor og likestillingsnestor Hege Skjeie. Sjelden har man sett et så klart eksempel på at Stortinget

har måttet ta over initiativet når regjeringen så til de grader svikter på et felt.

Hva så med familiemeldingen? Med den ble familiepolitikken løsrevet fra likestillingspolitikken, til store proteser fra både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner. Det fantes jo ikke likestillingspolitikk i meldingen. Det var politikk for familier med ekstra behov, og det er vel og bra, men det viser like fullt et skuffende snevert syn på hva familiepolitikk er.

Handlingsplanen på LHBTI-feltet er en annen sak statsråden trakk fram. Vel, heller ikke den ble særlig godt motatt. Tvert imot ble planen slaktet av dem den var ment for. Organisasjonene klaget på at planen er lite konkret, det er ingen nye tiltak der, og det følges ikke opp i statsbudsjettet.

Så mener statsråden at en felles likestillings- og diskrimineringslov er til fordel for likestillingen. Da er det rart at både Spekter, LO, Utdanningsforbundet, NITO og mange andre mener det motsatte. Blant dem som i utgangspunktet synes det kunne vært fint med en felles lov, mener en stor andel at regjeringens måte å gjøre det på «vil medføre en betydelig svekkelse av arbeidet for å fremme likestilling», for å sitere YS.

Det samme gjelder forslaget om å splitte opp Likestillings- og diskrimineringsombudet. Forslaget «legger opp til en kraftig svekkelse av ombudet og arbeidet mot diskriminering», sier ombudet selv.

I det hele tatt: I den grad man kan kalle regjeringens innsats bred, er den bred i den forstand at den fjerner likestilling som en politisk oppgave på felt etter felt. Stykkevis og delt tar vi skritt i feil retning.

På toppen av alt dette kommer kuttet i pappaperm, som jo er uhyre treffsikkert for å kutte tiden fedre og barn har sammen. Økningen i kontantstøtte, som svekker særlig innvandrerkvinner tilknytning til arbeidslivet, er også et eksempel. Regjeringen har i tillegg laget en arbeidsmiljølov som gjør det vanskeligere for mange å kombinere arbeidsliv med familieliv, og de har kuttet i tiltak mot deltid.

Likestillingsredegjørelsen på tirsdag gjorde ikke annet enn å bekrefte at det likestillingen trenger, er en ny regjering, for er det noe historien viser oss, er det at likestilling ikke kommer av seg selv. Likestilling krever en politisk vilje til å få til endringer, og dagens likestillingsminister kommer fra et parti som i landsmøtet til helgen ligger an til å gjenta formuleringen i prinsippprogrammet om at forholdet mellom kjønn skal innordne seg naturlig i arbeidsliv, fritid og privatliv, uten innblanding av offentlige organer. Der står Arbeiderpartiet for en vilje til å bruke politikk aktivt for å gi alle like muligheter.

Jeg tror i og for seg Solveig Horne har gjort et forsøk på å gjøre en innsats og på å prøve å overbevise sine statsrådkolleger, men hun har ikke lyktes. Hun representerer en bevegelse som vil overlate alle slike ting til den enkelte og til markedet. Her ser vi et av de største skillene mellom venstresiden og høyresiden i norsk politikk, viljen til å bruke de verktøyene man kan for å gi alle like muligheter.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:13:04]: Jeg vil også rette en takk til likestillingsministeren for den redegjørelsen vi fikk i Stortinget for to dager siden. Ikke siden Valgerd Svarstad Haugland var likestillingsminister, har det vært en lignende redegjørelse i Stortinget. Jeg håper

ikke det går 15 år til neste gang, for jeg mener at dette temaet trenger å bli belyst oftere.

Det høres kanskje opplagt ut, men kvinner og menn har samme verdi, og dette er det viktig å få sagt. Kvinner og menn har lik verdi, uavhengig av kjønn. Kvinner og menn skal ha like muligheter for å delta i samfunnet og til å påvirke samfunnsutviklingen både formelt og i praksis. Likestilling er altså et spørsmål om menneskerettigheter og om menneskeverd. Det er ikke all right at jenter og gutter opplever ulike muligheter, verken i Norge eller internasjonalt.

I Norge har vi kommet langt på veien mot likestilling mellom kvinner og menn, men vi må ikke tro at vi er i mål. Likestillingsutfordringene både i Norge og internasjonalt er store, og vi har som enkeltpersoner, og ikke minst som politikere, et ansvar for å være bevisst på dette, og det går ikke an å lukke øynene for de store likestillingsutfordringene vi står overfor. Vi vet at kvinner utsettes for vold og overgrep. Vi vet at kvinner og menn diskrimineres i arbeidslivet, at kvinner tjener mindre enn menn og mye sjeldnere har lederstillinger. Vi vet at jenter og gutter behandles forskjellig og får ulike muligheter ut fra hvilket kjønn de har. Vi vet at i mange land er det mye mindre sannsynlig at du i det hele tatt blir født, får utdanning, arbeid og et godt liv dersom du er jente enn om du er gutt. Det går ikke an å si at dette ordner seg av seg selv. Vi er nødt til å bruke politiske virkemidler for å løse likestillingsutfordringene, og det mener jeg er både riktig og helt nødvendig, for likestilling og likeverd handler om at vi, uansett om vi er født som gutter eller jenter, skal ha de samme rettighetene og de samme mulighetene.

Mange argumenterer for likestilling fordi det lønner seg for arbeidslivet. For min del handler likestilling først og fremst om menneskeverd. Jeg er overbevist om at likestilling er rett fordi alle er like mye verdt. Jeg mener likestilling er bra for kvinner, for menn, for barna og for samfunnet som helhet.

Jeg sitter i familie- og kulturkomiteen og jobber med familie- og likestillingspolitikk, og det er helt opplagt at god likestillingspolitikk henger sammen med god familierpolitikk. En av de viktigste oppgavene vi har som politikere, er å gjøre det mulig for foreldre å kombinere familieliv og arbeidsliv. Retten til å gå ut i arbeid og slippe å velge mellom familie- og arbeidsliv har vært sentralt i kvinnekampen og et viktig gode i dagens Norge. Derfor er det så viktig med gode ordninger som fleksibel foreldrepermisjon, økt kontantstøtte, pensjonsopptjening ved ulønnet omsorg, rett til å være hjemme med syke barn, ammefri og gode barnehager med høy kvalitet og god bemanning.

Kristelig Folkeparti vil fortsette å arbeide for en god og aktiv likestillingspolitikk i god kombinasjon med en sterk og god familierpolitikk.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [10:17:06]: Alle mennesker skal ha like rettigheter og like muligheter til å delta i samfunnet, uavhengig av kjønn, funksjonshemming, etnisitet, språk, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og -uttrykk og alder.

Sammenlignet med andre land har Norge kommet langt når det gjelder likestilling, men vi må innse at vi fortsatt har store utfordringer. Utfordringene var beskrevet godt i likestillingsmeldinga som statsråd Horne la fram, men tiltakene sto ikke i stil med virkelighetsbeskrivelsen.

Senterpartiet mener at likestilling og antidiskrimineringsarbeid dreier seg om et helhetlig samfunnssyn. De beste rammene for likestilling finnes i samfunn med små forskjeller mellom folk og trygge, lokale fellesskap der alle har en plass.

Nærhet til tjenester og stutt vei mellom valgte og folkevalgte skaper fellesskap der frivillighet, enkeltpersoner og kommuner samarbeider godt. Jeg savner frivillighetens helt avgjørende innsats i arbeidet for likestilling og mot diskriminering i statsrådens redegjørelse.

Likestillingsarbeid er et møysommelig arbeid over tid. I skoleverket dreier det seg bl.a. om å skape en skole for alle. Når norsk skole tilrettelegger bedre for elever med akademiske evner enn for elever med praktiske, ja, så pågår det diskriminering. Allerede her kan grunnlaget for videre diskriminering legges. Arbeidet for likestilling starter derfor allerede i barnehage og skole.

Statsråden la i sin redegjørelse vekt på at regjeringa nå har fremmet en felles likestillings- og diskrimineringslov. Jeg registrerer at høringsinstansene har hatt mange kritiske anmerkninger til lovarbeidet.

Felles lov kan fort gi en utvanning og ikke en styrking. Jeg har også merket meg flere tunge høringsinstansers innvending mot at regjeringa foreslår at loven ikke skal gjelde i familie- og privatlivet, slik dagens likestillingslov gjør. De mener dette kan være i konflikt med Grunnloven og menneskerettighetene. Jeg mener samfunnet må gi tydelig beskjed om at hjemmet og familien ikke er et sted der ting kan foregå bak lukkede dører. Den minste tvil om dette gir veldig dårlige signaler, selv om det er klart gjennom annet lovverk at vold i nære relasjoner er forbudt. Det, og mange andre sider ved lovforslaget, bør få en grundig behandling i Stortinget.

Jeg er enig med statsråden i at det er viktig at hatefulle ytringer får konsekvenser og følges opp av politi og rettsvesen.

Jeg vil også påpeke ansvaret vi som folkevalgte og politikere har for å gå foran som gode eksempler. Vår måte å kommunisere på påvirker hvor grensene går for hva som oppfattes som greit i offentligheten.

Diskriminering i boligmarkedet, i arbeidsmarkedet, i utelivet og andre steder kan føre til at barn og ungdom vokser opp uten å føle at de hører til.

Folkevalgte må ta ansvar for mer enn å lage lover. Vi må også ta ansvar for at måten vi omgås hverandre og snakker om og med hverandre på, preges av respekt. Det er derfor synd at statsrådets parti ofte pisker opp under stemninger som i neste omgang skaper diskriminering. Jeg mener det er en politisk oppgave å samle oss og dempe frykten for det som er annerledes.

Statsråden sa:

«Som integreringsminister var jeg opptatt av å få flere innvandrerkvinner inn i arbeidslivet. Arbeid gir mulighet for å praktisere språk og til å bli godt integrert.»

Dette er jeg enig i, men det holder ikke å være opptatt av dette. Når innvandrerkvinner stadig blir omdreiningspunkt for opphetede verdidebatter, kan det svekke deres muligheter i arbeidsmarkedet.

Vi har et stadig tøffere arbeidsmarked for mange yrkesgrupper, noe denne regjeringa ønsker velkommen. Regjeringa er svært tydelig på å stille krav, men mindre tydelig på hvordan de mener svake grupper i arbeidsmarkedet skal

klare å svare på disse kravene. Senterpartiet arbeider for et arbeidsliv som gjør det mulig å oppfylle samfunnskontrakten om «gjør din plikt, krev din rett».

Ønsket om fri flyt og såkalt fleksibilitet går på bekostning av faste stillinger, heltid og norske lønns- og arbeidsvilkår.

Nåløyet blir trangere inn i arbeidsmarkedet for mange – i de tradisjonelle kvinneyrkene, for ungdom med lav utdanning, for flyktninger eller personer med redusert arbeidsevne. Mange er også mer utsatt for konjunktursvingninger og nedbemanningen om de har fått en fot innenfor.

Ketil Kjenseth (V) [10:21:53]: Aller først en takk til likestillingsministeren for redegjørelsen i Stortinget. Som representanten Bekkevold påpekte, er det lenge siden sist. Det er viktig at dette temaet diskuteres også i Stortinget, at det ikke bare blir overlatt som tema for ombudene vi har, og for partene i arbeidslivet.

For Venstre handler likestilling om friheten til å være seg selv. Alle mennesker skal ha like rettigheter og muligheter til å utnytte sine evner, leve sine liv og til å delta aktivt i samfunnet – uavhengig av kjønn. Derfor må vi som politikere legge til rette for at alle innbyggere får mulighet til å forme og leve det livet de ønsker å leve, også når det går på tvers av det vi selv står for. Det leves ulike liv, og det må vi både anerkjenne og legge til rette for.

Venstre mener at likestillingsmeldinga som ble fremmet i fjor, ga noen gode svar på utfordringene på området. Vi mener imidlertid det er behov for nye tiltak, og har derfor i vår fremmet flere tiltak for å fremme likestilling.

Det handler bl.a. om behovet for mer kunnskap om hva som er likestillingsutfordringer for barn som vokser opp i dag. Likestillingsombudet er lite opptatt av barn, og Barneombudet er lite opptatt av likestilling, så her faller barna mellom to stoler. Tidlig innsats må også til om man skal oppnå likestilling. Derfor må vi se nærmere på likestilling og barn.

Likelønn er en klassiker i likestillingsdebatten, og da er det desto mer oppsiktsvekkende hvor kort vi har kommet. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå publisert i desember i 2016, står utviklingen stille. Vi må derfor tenke nytt og særlig se på de kvinneorienterte sektorene. Hvorfor er det greit at private får konkurrere om å utføre oppgaver for fellesskapet innenfor mannsdominerte bransjer, men ikke innenfor kvinneorienterte? Hvilke muligheter har en sykepleier for å satse på egne ideer og tilby nye tjenester innenfor helse- og omsorgssektoren i dag? Kan vi gjøre det enklere å «gründe» i kvinneorienterte sektorer? Og kan det tenkes at gevinsten blir både flere karriereveier for kvinner, høyere lønn og et bredere og mer mangfoldig tjenestetilbud? Kan vi i stedet for å henge ut velferdsprofittorene heie fram velferdsinnovatørene?

Helse- og omsorgssektoren har enorme rekrutteringsutfordringer. Vi vil i framtida trenge alle hendene vi kan få, og vi vil trenge flere menn. Da vi behandlet likestillingsmeldinga i fjor, foreslo Venstre at det ble utarbeidet en plan for å rekruttere flere menn til helse- og omsorgsfag. Behovet for en slik plan er ikke mindre i dag. Kvinne-dominansen kan ikke fortsette, og vi må ta grep for å tiltrekke oss flere menn.

Venstre foreslo i fjor å få på plass kjønnsnøytrale titler til erstatning for helsesøster og jordmor, men ble nedstemt – rett og slett av alle andre. Norsk Sykepleierforbund, som

selv har hatt effekt av å endre tittelen sykesøster til sykepleier, støttet forslaget. Det handler ikke bare om rekruttering, men om at alle stillinger bør være åpne for begge kjønn. Vi rekrutterer ikke lenger brannmenn, vi rekrutterer brannkonstabler. Når det gjelder helsesøstre, tror jeg mange barn ville hatt glede av at vi hadde flere helsebrødre. Regjeringa er bedt om å utrede utforming og innføring av ekstrapoeng til gutter og jenter som søker på studier der det er 80 pst. eller flere av det motsatte kjønn. Det er aktuelt for psykologistudiet, hvor jentene dominerer, men det gjelder også andre innenfor helse- og omsorgssektoren, for å peke på den sektoren: Sju av ti legestudenter i dag er kvinner, åtte av ti psykologistudenter er kvinner, og ni av ti sykepleierstudenter er kvinner. At vi utdanner så få mannlige psykologer, er uheldig når vi ser de store utfordringene vi har innenfor psykisk helse. For mange pasienter vil det være av stor betydning å få snakke med en mann, ikke bare alltid en kvinne.

Likestilling mellom kjønn handler ikke bare om kvinner og menn, om han eller henne, men også om hen. For noen gir det ingen mening å være han eller henne. De ønsker ikke å endre kjønn, ettersom de verken identifiserer seg med det ene eller det andre. Vi som politikere må ha respekt og forståelse for at noen ikke føler seg hjemme i ett av de to kjønnene. Vi må gi rom for den som vil skape sitt eget kjønnsuttrykk. Derfor mener Venstre det er på tide å innføre en tredje kjønnskategori, hen, slik andre land har gjort før oss – for likestilling handler om friheten til å være seg selv.

Kirsti Bergstø (SV) [10:26:58]: Jeg vil takke for redegjørelsen som har vært, og jeg vil takke for denne debatten. Det at vi har et storting som er opptatt av at likestilling er under utvikling, er høyst nødvendig med dagens regjering, for Fremskrittspartiet har aldri hatt likestillingspolitikk – utover det å slå likestillingspolitikken tilbake og svekke det vi har klart å jobbe fram. Derfor er det faktisk en gledelig opplevelse å høre statsråden nevne tidligere regjeringers innsats for likestilling som viktige framskritt, ikke minst den rød-grønne innsatsen for å skjerpe likestillingen her i landet.

Vi ser at det er en samlet stortingsopposisjon som må til for å tvinge politikken i riktig retning. Det ble også særlig tydelig med de eksemplene som statsråden selv valgte å trekke fram når det gjelder regjeringens politikk for likestilling, der kutt i fedrekvote, styrking av kontantstøtte og svekkelse av arbeidsmiljøloven framstilles som likestillingspolitikk. Da må man jo ønske velkommen til opp-ned-land. Å framheve det som er en svekkelse av arbeidsmiljøloven – noe både likestillingsombudet og fagbevegelsen angrep for å være en likestillingsfiendtlig politikk – er å si titt-tei fra bakvendtland – eller fra Fremskrittspartiet. Særlig får det skjerpede diskrimineringsvernet for gravide skygge over seg nettopp på grunn av endringene i arbeidslivet og angrep på arbeidsmiljøloven, for når man er midlertidig ansatt og har en voksende kul på magen, er det liten sannsynlighet for å få fornyet kontrakten – selv om man skjerper vern av gravide i arbeidslivet. Å være midlertidig ansatt er for mange å få livet satt på vent – både når det gjelder bolig, for man får ikke lån, og når det gjelder barn, for man våger ikke. Da er det også spesielt å mene at kontantstøtten styrker likestillingen, samtidig som man har som mål å få kvinnfolk ut i jobb, og særlig kvinner med

minoritetsbakgrunn. Det er også spesielt samtidig å si at kontantstøtte er viktig, men at man gjennom botidskrav skal frata folk som ikke har bodd lenge nok i landet og står lengst unna arbeidslivet, muligheten til å ta del i den.

Den rød-grønne regjeringen hadde et planverk for likestillingsarbeidet. Det fantes et systematisk planverk for å bedre likestillingen i landet vårt, fordi man så at kjønn og makt henger i hop. Man ser at det er strukturer som gjør at folk tar de valgene de tar. Man ser at det er kjønnsroller som er med på å definere oss. Derfor trengs det systematisk arbeid for å bryte opp strukturene – det vi ikke kan se, men likevel gjør.

Derfor satte man ned et utvalg for å få grundig kunnskap på bordet om hva som faktisk trengs. Det holder ikke med visjoner, man må ha en likestilt virkelighet. Hvorfor er det sånn at man har likestilling i loven, men ikke i livet? Likestillingsutvalget leverte en grundig utredning, som det absolutt er mulig å ta fatt i hvis viljen for et mer likestilt samfunn og en mer likestilt politikk er til stede. Et av de forslagene SV har fremmet flere ganger i denne salen, er at man skal ha et tiårig program for å bekjempe seksuell trakassering. Det handler nettopp om at man må se systematikken i arbeidet. Vi er nødt til å endre kjønnsroller og holdninger for å endre handlinger. Det å øke innsatsen i kampen mot seksuell trakassering er å ta unge menneskers hverdag på alvor, det er å si at unge jenter skal bli tatt på alvor, ikke på rumpa.

Vold i nære relasjoner er også en av de store likestillingskampene, det handler også om kampen om kjønn, om hvordan vi ser at rollene våre må være i endring, for likestillingspolitikk handler alltid om å prøve å endre virkeligheten. Det er sånn at de valgene vi tar, bestemmes av hvilke valg vi faktisk har.

Statsråd Solveig Horne [10:32:31]: Jeg har lyst til å takke for en god debatt så langt. Jeg synes representanten Bekkevold sa det så fint at likestilling er viktig fordi alle er like mye verdt! Og det er det som er grunntanken i det arbeidet vi gjør på likestillingsfeltet i regjeringen.

I redegjørelsen redegjorde jeg for status på likestilling og mangfold i alle sektorene. Jeg benyttet også anledningen til å vise til den brede innsatsen på alle diskrimineringsgrunnlag, med vekt på likestilling mellom kvinner og menn.

Jeg har lyst til å understreke at regjeringen bygger videre på eksisterende strukturer. Men når representanten fra Arbeiderpartiet nå ikke lenger kan si at regjeringen har rasert likestillingen, og at de homofile går inn i skapet igjen – det var ikke måte på hvor mye skremselspropaganda som kom i valgkampen i 2013 – så har de nå endret retorikk og sier at det er på grunn av Arbeiderpartiet at det går så godt i Norge.

Jeg har ikke tenkt å stå her og si hvem som skal ha æren for det, men det er i hvert fall viktig å si at Norge er et av verdens mest likestilte land. Det går den rette veien. Mye av likestillingspolitikken henger også sammen med familiepolitikken og de gode ordningene vi har i dag, som gjør at familiene kan kombinere familieliv og arbeidsliv. Jeg har også lyst til å minne representanten Grande på at når det gjelder den store endringen vi har sett med utbyggingen på barnehage, så er det altså SV og Fremskrittspartiet som har æren for det store løftet som ble gjort på barnehage.

Flere har vært inne på likestillingsmeldingen som regjeringen la fram i fjor. Den likestillingsmeldingen bygger på de store utfordringene vi har, og på de områdene der vi har utfordringer på likestillingsfeltet. Det er en likestillingsmelding med over 70 forslag, som ble enstemmig vedtatt her i Stortinget. Så kom det en del anmodningsvedtak, men jeg har tro på at en melding kan bli enda bedre med gode forslag fra Stortinget, og dette følger vi opp.

Når det gjelder den nye loven som nå ligger til behandling, håper jeg representantene tar seg tid til å sette seg inn i det lovarbeidet, for det må jo være innholdet i loven som er viktig for at vi skal bringe likestillingen og diskrimineringsvernet framover – ikke antallet lover, men innholdet. Og regjeringen styrker diskrimineringsvernet, spesielt for kvinner, i det nye lovforslaget.

For første gang skal det altså få konsekvenser å diskriminere. Det hadde den forrige regjeringen muligheten til å gjøre noe med når de fremmet saker i forrige periode. Det gjorde de ikke. Men vi vet i dag at veldig mange som blir diskriminert, spesielt i arbeidslivet, selv må ta saken til domstolen hvis de skal få erstatning, eller hvis det skal få konsekvenser. I dag styrker vi den nye nemnda, og vi tydeliggjør også likestillingsombudets rolle både som en pådriver på likestillingsfeltet, en tydelig veileder og – ikke minst – de tilsynsoppgavene som de skal ha.

Så har flere vært inne på at arbeidsmiljøloven er et hinder for likestilling. Det vil jeg sterkt tilbakevise. Arbeidsmiljøloven har i seg en fleksibilitet slik at familiene kan kombinere familieliv og arbeidsliv. Det å kunne ha ammefri, være hjemme med sykt barn, ha redusert arbeidstid er noe vi skal være stolte av å ha i arbeidsmiljøloven. De endringene som regjeringen har lagt opp til nå, er en større adgang til å finne lokale løsninger, en større adgang til å kunne ha lengre vakter og kanskje fri i lengre perioder, og dette er også med på å skape fleksibilitet for familielivet. Når det gjelder endringen i arbeidsmiljøloven, viser den at det ikke har blitt noen økning i midlertidige ansettelser, og graviditetsvernet gjelder også for dem som jobber midlertidig, bare for å understreke det, og vi skal også evaluere endringene i arbeidsmiljøloven.

Det er også viktig for meg å understreke at det går rett vei. Sammenlignet med da vi tok over, er det altså færre som jobber deltid, det er flere som jobber heltid, forskjellen mellom kvinners og menns gjennomsnittslønn er redusert fra 2015 til 2016. Det er 22 000 flere kvinnelige ledere i 2016 enn da vi tok over, og dette tallet inkluderer alle ledere, både i privat og offentlig sektor. Flere barn går i barnehage, færre bruker kontantstøtte, og de aller fleste kvinner med barn jobber heltid. Det viser at gode velferdsordninger for barnefamiliene er med på å gjøre at en kan kombinere familieliv og arbeidsliv.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Grande (A) [10:37:47]: Statsråden avsluttet med at mye går i riktig retning. Et område der det går i feil retning, er uttaket av pappaperm – et meget treffsikkert grep fra dagens regjering for å redusere tiden fedre og barn har sammen. Kristelig Folkeparti har innsett at det grepet de var med på, var feil og har vedtatt at de ønsker å gå opp til 14 ukers fedrekvote igjen. Det er en god egenkap å innse at man tar feil og forsøker å rette opp det.

Er statsråden åpen for å ta samme refleksjon, og se at dette faktisk førte til mindre likestilling, mindre tid sammen for fedre og barn, eller er hun bekvem med at hun er den første statsråden som aktivt går inn for og sørger for at det blir mindre pappatid?

Statsråd Solveig Horne [10:38:48]: Jeg er av den oppfatning at likestilling handler om mer enn fire uker pappaperm. For meg har det vært viktig å sikre at barna har mulighet til å kunne være hjemme lenger med foreldrene sine i småbarnsperioden.

Så har jeg også erkjent at familiene er forskjellige, barn er forskjellige, og jeg ønsker å overlate disponeringen av foreldrepengeordningen til foreldrene, slik at de kan finne den beste løsningen.

Regjeringen, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, har økt fellesandelen, og så har vi redusert kvoten. Det har vi gjort for at flere barn skal kunne ha mulighet, og foreldre skal kunne ha mulighet, til å fordele ukene sine på best mulig måte. Vi har en av verdens beste foreldrepengeordninger i dag. Det er ingenting i lovverket som hindrer fedre i å ta mer enn de ti ukene, og jeg vil oppfordre flere fedre til å ta mer enn de ti ukene, og næringslivet til aktivt å jobbe for at fedre bruker mer av foreldrepengeordningen enn det de gjør i dag.

Arild Grande (A) [10:39:52]: Noen av de store framskrittene som har kommet på likestillingsfeltet de senere årene, har kommet gjennom trepartssamarbeidet, og der har både LO og NHO vært tydelige på at kuttet i pappapermen har vært svært uheldig. Jeg har vært med i debatt med statsråden hvor LO klaget over manglende dialog med statsråden knyttet til dette området og likestilling generelt. NHO var tydelig på at regjeringen ikke lytter når også næringslivet er kritisk til kuttet i pappapermen. Er trepartssamarbeidet for regjeringen et reelt samarbeid, eller er det for Horne bare et teselskap hvor man utveksler meninger, og så turer regjeringen fram som om ingenting har skjedd?

Statsråd Solveig Horne [10:40:44]: Trepertssamarbeidet er veldig viktig for regjeringen, og vi har på flere av de møtene nå løftet opp likestilling som et eget felt på de møtene som vi har i trepartssamarbeidet. Det er noe som regjeringen ønsker å fortsette med. Vi har gode dialoger på politikkutvikling, og vi har en egen arbeidsgruppe under det likestillingspolitiske rådet som diskuterer saker som de ønsker å løfte opp for regjeringen. Vi har også bevilget ekstra midler dette året, slik at utvalget, eller trepartssamarbeidet, den arbeidsgruppen, kan komme opp med gode prosjekter som kan være nyttige for å fremme likestilling i arbeidslivet.

Men jeg har lyst til å understreke at det ikke bare er å rope på staten med en gang det er en utfordring. Veldig mye av arbeidet som går på likestilling, handler også om at arbeidslivet tar et aktivt grep. Og som jeg har sagt før når jeg har diskutert med representanten det med fedrekvoten: En verdi for denne regjeringen har vært at foreldrene skal kunne få fleksibilitet og valgmulighet til å innrette seg slik som er best for den enkelte familie.

Arild Grande (A) [10:41:51]: Da vi behandlet likestillingsmeldingen, vedtok Stortinget at man ber regjerin-

gen opprette et eget trepartssamarbeid for økt likestilling for partene i arbeidslivet. Så langt har vi ikke registrert at det har blitt fulgt opp. Statsråden viste til at regjeringen har hatt diverse samtaler om dette, at man har hatt møter i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd. Men det var ikke det Stortinget ba om. Stortinget ba om et eget trepartssamarbeid, og at det skal settes av penger til det arbeidet. Når akter statsråden å følge opp Stortingets vedtak?

Statsråd Solveig Horne [10:42:25]: Regjeringen har et aktivt trepartssamarbeid. Vi har diskutert anmodningsvedtaket fra Stortinget med partene i arbeidslivet. Partene i arbeidslivet og regjeringen er enige om å fortsette det gode trepartssamarbeidet som vi har i dag.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:42:48]: Aller først vil jeg ønske likestillingsministeren lykke til med Fremskrittspartiets landsmøte, som skal avvikles denne helgen. Jeg håper at likestillingsutfordringene får god plass i diskusjonene der, og at det fremmes gode likestillingspolitiske vedtak.

To år på rad har regjeringen lagt fram et budsjett der de har kuttet i støtten til likestillingssentrene. To år på rad har Kristelig Folkeparti og Venstre vært nødt til å rette opp disse kuttene. Er disse kuttene et tegn på at likestillingsministeren mener at likestillingen er kommet så langt i Norge nå at det ikke er behov for det viktige arbeidet disse likestillingssentrene faktisk gjør?

Statsråd Solveig Horne [10:43:34]: For regjeringen har det vært viktig å bygge videre på de strukturene vi har. Det er tre likestillingssentre, som det første året fikk et kutt på 200 000 kr, og som Venstre og Kristelig Folkeparti la inn 2 mill. kr ekstra til.

I budsjettssamarbeid handler det også om å prioritere, og når det gjelder budsjettkuttet på 200 000 kr til likestillingssentrene, valgte regjeringen å bruke de pengene på å utvide prosjektet Jenter og teknologi, som er med på å få flere jenter til å søke seg til teknologifaget, og også på å bygge opp et samarbeid med bedrifter i Vest-Agder for å få på plass en likestillingssertifisering, som har vært et samarbeid mellom næringslivet og regjeringen.

Budsjettarbeid handler også om prioritering, og jeg ønsker i hvert fall å understreke at de strukturene som er der i dag, ligger fast, og så får vi komme tilbake igjen til utvaldelser når vi diskuterer budsjett.

Kirsti Bergstø (SV) [10:44:45]: Statsråden har sagt flere ganger at hun ønsker å bygge videre på eksisterende strukturer. Hadde det bare vært å styrke eller å videreutvikle eksisterende institusjoner eller funksjoner, hadde det vært én ting, men når statsråden fremmer lokale avtaler i arbeidslivet uten brysomme tillitsvalgte som frihet, er det en politikk som faktisk bygger videre på eksisterende strukturer, forstått som samfunnsstrukturer, forstått som eksisterende maktforhold.

For å forsøke å jevne ut skjeve maktforhold trengs en politikk for nettopp det – for å styrke, for å kunne balansere. Mener statsråden at det er et mål å utjevne ubalansen i kjønn, makt, muligheten som finnes, mellom kvinner og menn i dag? Og hvordan i all verden skal det gjøres med en politikk blottet for maktperspektiv?

Statsråd Solveig Horne [10:45:47]: Likestilling handler om like muligheter, det handler om å ha rettigheter, men også om mulighet til å kunne få de rettighetene.

I dag har vi et godt lovverk, som vi med forslaget til ny likestillings- og diskrimineringslov også styrker, med tanke på de rettigheter som kvinner har. Det er viktig for oss å kunne sikre at de får den muligheten, og det å styrke håndhevsapparatet er også viktig i dette arbeidet.

Når det så gjelder de utfordringene vi har på likestillingsfeltet, er løsningen ikke bare at vi skal ha nye strukturer, nytt byråkrati. Det er ikke et arbeid som staten kan gjøre alene, men vi trenger å gjøre det sammen med arbeidslivet. Vi har en fleksibel arbeidsmiljølov som åpner for at en kan finne løsninger lokalt. Det er det mange som ønsker, og det er noe som også har vært viktig for regjeringen i arbeidet med å kunne styrke også det lokale forhandlingsnivået ute i arbeidslivet.

Ketil Kjenseth (V) [10:47:01]: I kveld skal jeg i et åpent møte om en fontenehusetablering på Gjøvik, i min hjemby. For første gang skal Norske Kvinners Sanitetsforening være med og samarbeide om etablering og drift av et fontenehus. Fontenehus er jo bl.a. en arbeidsformidling for dem som har plager med psykisk helse. De får prøve seg i arbeidslivet, og det er mange i det private næringslivet, særlig, som legger til rette for å ta imot arbeidstakere med de utfordringene.

Fontenehus er også en velferdsinnovatør, men – og jeg var inne på det i mitt innlegg – i den sektoren, og for kvinner, er det en stor utfordring å være velferdsinnovatør, særlig hvis en kanskje i tillegg har noen plager med psykisk helse. Da er det dobbelt opp med utfordringer.

Hva vil statsråden gjøre for å legge til rette for at vi kan få flere kvinnelige gründere og også flere gründere med noen psykisk helseplager?

Statsråd Solveig Horne [10:48:04]: Det er viktig med flere kvinnelige gründere, for det er for få i Norge, og kvinner kan skape sin egen arbeidsplass. Det er også viktig i det arbeidet som næringsministeren jobber med.

Så mener jeg at representanten tar opp et veldig viktig tema, og det gjelder dem som har utfordringer med psykisk helse, og som kanskje trenger et litt mer fleksibelt arbeidsliv. Den satsingen som regjeringen i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti har gjort når det gjelder psykisk helse, er også med på å kunne styrke dette arbeidet.

NKS, Norske Kvinners Sanitetsforening, og frivilligheten generelt gjør et godt arbeid på dette området. Jeg mener også at den endringen som er i arbeidsmiljøloven når det gjelder midlertidige ansettelser, er viktig for å kunne klare å få enkelte grupper som sliter med å komme inn i arbeidslivet, muligheten til å kunne få vist seg. Det å kunne ha fleksible arbeidstider ved sykdom er også viktig i arbeidet for å få både flere kvinner og dem som har utfordringer med psykisk helse, ut i arbeidslivet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på tre minutter.

Arild Grande (A) [10:49:22]: Vi har hatt en okay debatt som i alle fall synliggjør forskjellene mellom høyresi-

den og venstresiden i norsk politikk: Regjeringspartiene legger seg bakpå, gjør seg selv til en tilskuer, observerer utviklingen på feltet og gir i og for seg en riktig virkelighetsbeskrivelse, men nøyer seg med å slå fast at ting går bra, og at man ikke ser grunn til å gjøre noen grep. Men vi som møter folk på arbeidsplassene, snakker med småbarnsforeldre som står i barnehagekø, møter kvinner som frykter for jobbmulighetene sine ved graviditet og snakker med folk som opplever hverdagsutfordringer, ser at til tross for at Norge ligger langt framme, er det utviklingstrekk som gir grunn til bekymring, som medfører et økt press på familiene, og hvor vi på enkelte områder ser at likestillingen dessverre settes i revers under denne regjeringen.

Det er egentlig oppsiktsvekkende at statsråden i replikkordskiftet bare glatt avlyser et av Stortingets vedtak. Jeg mener at det ikke er rom for tolkning hos statsråden av det som Stortinget vedtar. Vi har klart og tydelig slått fast at vi ønsker et eget trepartssamarbeid for likestilling, og at det må settes av midler til å gjennomføre et slikt arbeid. Det kunne vært klargjørende at statsråden på egnet måte varslet Stortinget om at man ikke akter å følge opp et ganske tydelig stortingsvedtak, slik at vi vet hvordan vi skal forholde oss til det framover.

Statsråden peker selv i redegjørelsen på det store, uforløste potensialet som ligger der hvis flere kvinner får muligheten til å jobbe heltid der man i dag enten er utenfor arbeidslivet eller jobber deltid. Det bringer oss inn på noe av politikkenes kjerneoppgave, nemlig å beskytte familien, gi familien mulighet til å kunne kombinere jobb og omsorg, legge til rette for at det gis barnehageplass, at man har et vern i spørsmålet om overtid, at vi ikke får økt press på arbeidstakerne gjennom økt adgang til midlertidige stillinger, og at vi har en regjering som jobber mer aktivt for å skape flere arbeidsplasser enn det vi ser fra dagens passive regjering.

Dette gjør at jeg virkelig gleder meg til at vi kan få et nytt flertall, som ikke bare beskriver likestillingspolitikken som et problem, men som beskriver det som en mulighet for det norske samfunnet til å nå stadig nye mål for samfunnet og enkeltmenneskene.

Kirsti Bergstø (SV) [10:52:42]: I min replikk til statsråden utfordret jeg på forståelsen av maktforhold, og at det trengs en politikk som aktivt endrer og utfordrer maktforholdene i samfunnet hvis vi skal oppnå mer likestilling, hvis mer likestilling faktisk er et mål. Så kom vi tilbake til svekkelsen av arbeidsmiljøloven, for når man styrker arbeidsgivers posisjon og skyver tillitsvalgte til side, så forskyves også maktforholdene i feil retning i arbeidslivet. Folk som er avhengige av en lønn, er også i et maktforhold til arbeidsgiver, og derfor trenger vi fellesskapet som fagforeningen gir, og den tryggheten som ligger i å stå i lag.

Men det er noen grupper som er mer sårbare enn andre, og det er kvinnfolk som blir gravide, og som er på midlertidige kontrakter. Jeg er veldig glad for at vernet av gravide skjerpes i lovgivningen, jeg er veldig glad for at det tas sterke initiativ der, men jeg savner virkelig en god forklaring på hvordan man på godt vis skal ha et lovverk som faktisk beskytter dem som er midlertidig ansatt og gravide. Det er å sette folk i en sårbar situasjon, istedenfor å si at man skal ha et trygt utgangspunkt gjennom faste ansettel-

ser der man ikke får livet på vent, men våger å ta skrittene man trenger.

Så blir det gjentatt at midlertidighet er viktig for at de som står utenfor arbeidslivet, skal få komme inn, og at de som i dag ikke står i jobb, skal få muligheten til å gjøre det. Der savner jeg dokumentasjon, jeg savner tall på at det faktisk er det som skjer. Her ser vi at utviklingen i arbeidslivet er at færre får fast jobb, færre får en trygg jobb, men det er ikke noe som tyder på at flere nødvendigvis får jobb. Tvert imot ser vi at stadig mer kreative former for lønnssettelse er i ferd med å bre seg, og det setter folk i en veldig vanskelig situasjon når vi kommer tilbake til maktforhold, for da våger man sjelden å organisere seg, og man tør ikke snakke med tillitsvalgte i dagslys. Det å ha en grunnstruktur som innebærer faste ansettelser, er en trygghet som det er mulig å skape likestilte rammer innenfor.

Statsråd Solveig Horne [10:55:58]: Representanten Grande etterlyser oppfølgingen av anmodningsvedtaket. Alle anmodningsvedtak blir selvfølgelig Stortinget orientert om oppfølgingen av. Men jeg har bare lyst til å understreke at vi har altså i dag et trepartssamarbeid, og det er et samarbeid som regjeringen er veldig glad for at vi har. Vi er enige om at den strukturen som er etablert, skal fortsette, og likestilling blir tatt opp jevnlig på disse møtene. Det er satt av 500 000 kr til prosjekter for å øke likestillingen i arbeidslivet innenfor dette trepartssamarbeidet.

Arbeiderpartiet liker å bruke ord som at likestillingen går i revers, og da klarer ikke jeg å oppfatte det annerledes enn at det er økningen av fellesandelen og reduseringen av kvotene som er eksempel på det. Alle andre statistikker viser at likestillingen går rett vei. Det er flere som jobber heltid, lønnsgapet er redusert, andelen kvinnelige ledere øker, og det er betydelig flere jenter enn gutter som tar høyere utdanning, for å nevne noe.

Det er også viktig at vi har fokus på de utfordringene vi har. Vi er et av verdens mest likestilte land, men vi har store utfordringer spesielt når det gjelder vold i nære relasjoner, som er en stor likestillingsutfordring. Vi ser at vi har et utradisjonelt yrkesvalg som henger igjen også med et kjønnsdelt arbeidsmarked, og som vi er nødt til å jobbe med framover.

Jeg er veldig glad for at representanten fra SV er glad for at graviditetsvernet nå styrkes i den nye diskrimineringsloven, og jeg håper at det gjenspeiles i avstemningen og at dette er noe som får støtte også fra SV.

Representanten Bergstø er også opptatt av maktforholdene i samfunnet, og av at arbeidsgivere har så stor makt at det går ut over arbeidstakerne. Da har jeg lyst til å minne om at det er en sak som ligger til behandling i Stortinget om for første gang å kunne gi oppreisning i diskrimineringsaker i arbeidslivet, og det er en styrking av arbeidstakernes rettigheter. For første gang skal diskrimineringsnemnda kunne ha mulighet til å gi økonomisk oppreisning, og det vil være en styrking og en milepæl når det gjelder diskrimineringsvernet i Norge, som jeg også håper får støtte fra SV.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:58:34]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i barnelova (barnebidrag og bidrag etter fylte 18 år) (Innst. 255 L (2016–2017), jf. Prop. 58 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:59:20] (ordfører for saken): Forslagene til endringer i barneloven er en del av en helhetlig gjennomgang av reglene om barnebidrag og bidrag etter fylte 18 år i barneloven med forskrifter. Den samlede gjennomgangen har resultert i forslag til endringer i både lov og sentrale bestemmelser i forskrift.

Det foreliggende lovforslaget svarer på behovet som Arbeids- og velferdsetaten, Nav, har for å kunne innhente informasjon fra utdanningsinstitusjoner om ungdommens status som elev og om eventuell progresjon, for igjen å kunne fastsette bidrag etter fylte 18 år. Informasjonen som skal innhentes, omfatter opplysninger om linjebytter og studiets omfang, men ikke informasjon om karakterer. Derneft innebærer denne lovendringen en utvidelse av motregningsadgangen, som nå er begrenset til å gjelde tilfeller der et bidrag blir satt ned etter barneloven. Endringen medfører at adgangen til å motregne for mye betalt barnebidrag i framtidige betalingsterminer også gjelder i de tilfellene hvor barnebidragene er satt ned etter klage eller etter søknad. Komiteen forventer at begge disse lovendringene vil medføre effektivisering av saksbehandlingen hos Nav.

I tillegg til lovendringene foreslo departementet også flere forskriftsendringer, men på bakgrunn av høringsuttalelsene valgte departementet å gå videre med bare ett av disse tre forslagene, forslaget om at skoleelevens inntekt over 45 900 kr skal gis mer direkte betydning. Komiteen har merket seg at departementet har forsøkt å imøtekomme høringsinstansenes innvendinger ved å moderere sitt opprinnelige forslag og foreslå at bare en fjerdedel av barnets inntekt over 68 850 kr går til fradrag i det fastsatte bidraget. Den andre fjerdedelen tilgodeses den andre forelderen, siden ungdommens kostnader skal deles likt mellom foreldrene.

Bare en liten kommentar til det løse forslaget som Kristelig Folkeparti har fremmet. Kristelig Folkeparti viser til høringsuttalelsen fra Jussformidlingen, som påpeker at det kan anses som ubehagelig for den enkelte at Nav henvender seg til utdanningsinstitusjonen uten vedkommendes samtykke, og vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ungdommene informeres dersom Nav kontakter deres utdanningsinstitusjon for å få opplysninger vedrørende deres studie-situasjon.»

Presidenten: Representanten Geir Jørgen Bekkevold har tatt opp det forslaget han refererte.

Anders Anundsen (FrP) [11:02:21]: Jeg tar ordet for bare kort å nevne at det forslaget som representanten Bekkevold tok opp fra talerstolen, har støtte fra alle partiene i komiteen, slik at en tar høyde for det i voteringen.

Statsråd Solveig Horne [11:02:51]: Forslagene til endringer i barneloven er et resultat av en helhetlig gjennomgang av reglene om bidrag og ordningen med bidrag etter fylte 18 år.

Det er viktig å ha ordninger som oppleves som rettferdige og rimelige av dem som blir berørt av dem. Lovforslagene i lovproposisjonen bidrar til dette, i hvert fall etter min mening, og jeg er glad for at komiteen støtter lovforslaget som vi nå har fremmet.

Når en ungdom søker bidrag etter fylte 18 år, kan det ofte oppstå spørsmål om ungdommen faktisk går på skolen eller ikke. En hjemmel for Nav til selv å innhente nødvendige opplysninger fra utdanningsinstitusjonen vil forhindre en konflikt mellom ungdommen og den bidragspliktige når de er uenige om vilkårene for bidrag etter fylte 18 år er oppfylt.

Videre vil det også motvirke at det blir misbruk av ordningen, forhindre at den bidragspliktige pådrar seg bidragsgjeld eller at ungdommen urimelig får avslag på søknad om bidrag etter fylte 18 år på grunn av mangelfulle opplysninger.

I tillegg vil rask og enkel tilgang på informasjon om elevstatus forenkle saksbehandlingen og bidra til mer effektiv forvaltning av ordningen.

I praksis hender det ofte at den bidragspliktige har betalt for mye i bidrag når bidraget endres og settes ned. Det lovforslaget som vi behandler nå, om å utvide adgangen til å motregne, vil i flere tilfeller gi bidragspliktige som har betalt for mye i barnebidrag, en enkel og effektiv måte å få dekket opp sitt utestående krav på. Det vet vi også kan virke konflikttdempende.

En annen grunn til at jeg tok ordet, var at det i proposisjonen er varslet en forskriftsendring om at skoleelevens egen inntekt på 45 900 kr skal gis mer direkte betydning. Regjeringen har etter en helhetlig og fornyet vurdering kommet til at forslaget likevel ikke kommer til å bli fulgt opp gjennom en endring i forskrift. Bakgrunnen for det er at regjeringen har endret sosialtjenesteloven slik at ungdommens inntekt ikke tas med i utmålingen av økonomisk stønad til foreldrene. Det er gjort både av sosialpolitiske grunner og også på grunn av at vi ønsker å styrke ungdommens motivasjon til arbeid.

Så en liten kommentar til forslaget til Kristelig Folkeparti. Det er et forslag som er helt greit å sende over til regjeringen. Det er noe som en legger til grunn i dagens praksis. Det følger jo også av alminnelige saksbehandlingsregler at Nav alltid skal sende forhåndsvarsel til ungdommen når den bidragspliktige opplyser at ungdommen har sluttet på skolen. Nav vil også kunne benytte den adgangen til å innhente opplysninger direkte fra utdanningsinstitusjoner, også i kombinasjon med de opplysningene som ungdommen selv sender inn til Nav. Så dette er noe som vi kan presisere i rundskriv til Nav. Men regjeringen vil følge det opp.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [11:06:08]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i folketrygdlova og krisesenterlova (fordeling av foreldrepengar ved samlivsbrot med meir) (Innst. 260 L (2016–2017), jf. Prop. 62 L (2016–2017))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Anders Anundsen (FrP) [11:06:59] (ordfører for saken): La meg først få lov til å takke komiteen og statsråden for et godt samarbeid om denne saken. Statsråden har lagt frem en proposisjon som har enstemmig tilslutning i komiteen. Det er grunn til å understreke at bakgrunnen for det er at proposisjonen tar flere steg i retning av et mer likestilt foreldreskap, ikke av hensyn til foreldrene først og fremst, men av hensyn til barnet.

Hovedendringene går på at en i lovteksten skal presisere at foreldrene fritt kan avtale fordelingen av foreldrepengene selv, etter samlivsbrudd. Dette kommer ikke frem av dagens lovtekst, og det vil være en viktig presisering som vil bidra til at en i praksis vil få et mer likestilt foreldreskap.

I tillegg foreslås det en endring som sikrer at fedrene kan kreve uttak av fedrekvote på de hverdagene de har omsorgen for barnet. Det er også en viktig endring i retning av et mer likestilt foreldreskap.

Det er avgjørende for barnet at en – i de aller fleste tilfeller – skal ha god kontakt med begge foreldrene. Det å legge til rette for at det kan gjøres på en god måte, det å legge til rette for god dialog mellom foreldrene for å sikre hensyn til barnet også når det gjelder uttak av foreldrepenger, er komiteen fornøyd med at nå skjer. Slik sett er det bra at vi har en enstemmig innstilling på dette området.

I tillegg inneholder proposisjonen enkelte tekniske endringer i lov om kommunale krisesentertilbud. Jeg kommenterer ikke det nærmere, det er av ren teknisk karakter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte
presidenten: Da er vi klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Presidenten vil foreslå at barne- og likestillingsministerens redegjørelse om status i arbeidet med

å fremme likestilling og mangfold i alle sektorer vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram ett forslag. Det er forslag nr. 1, fra Geir Jørgen Bekkevold på vegne av Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ungdommene informeres dersom Nav kontakter deres utdanningsinstitusjon for å få opplysninger vedrørende deres studietilstand.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak til lov
om endringer i barnelova (barnebidrag og bidrag etter
fylte 18 år)

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 70 syvende ledd skal lyde:

Foreldra har plikt til å opplyse det organet som skal fastsette fastsetjinga av tilskotet, om kva arbeid, utdanning, inntekt og formue dei har, og elles om alt anna som kan ha noko å seie for fastsetjinga av fostringstilskotet. For å fastsette tilskotet kan organet utan omsyn til teieplikta krevje dei opplysningane som trengst frå arbeidsgjevarar, likningsstell, arbeids- og velferdsetaten og forsikringsselskap, bankar og andre som forvarer eller forvaltar formueverdiar. *For å fastsette tilskot etter at barnet har fylt 18 år, kan organet utan omsyn til teieplikta krevje opplysningar frå utdanningsinstitusjonar om skulegangen er i gang, held fram eller er avslutta og om fagleg progresjon.*

§ 78 fjerde ledd skal lyde:

Vert tilskot som er gjort opp, sett ned etter § 70 andre stykket, § 74 eller § 76 eller etter klage, kan den tilskotsppliktige krevje at Innkrevjingssentralen for fostringstilskot gjer frådrag i pålagt lønnstrekk m.m. på den måten og for dei terminane som sentralen finn rimeleg.

§ 83 a skal lyde:

Når avtaler med framand stat med heimel i § 85 andre stykket i lova her eller i bidragsinnkrevingsloven § 2 har reglar om utveksling av informasjon, kan Arbeids- og velferdsetaten utan hinder av teieplikt gi andre medlemsland opplysningar om identitet, adresse eller inntekts- og formuestilhøve for partane i ei bidragssak, eventuelt etter at opplysningane er henta etter § 70 sjuande stykket i lova her eller etter bidrags-innkrevingsloven kapittel 3.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt

vedtak til lov
om endringer i folketrygdlova og krisesenterlova (forde-
ling av foreldrepenger ved samlivsbrudd med meir)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd blir det gjort følgende endringer:

§ 14-15 skal lyde:

§ 14-15 *Uttak der mor eller far er alene om omsorgen for barnet og ved samlivsbrudd*

Hvis en av foreldrene er *eller blir* alene om omsorgen for barnet, kan han eller hun ta ut foreldrepenger i den gjenværende delen av stønadperioden.

Ved et samlivsbrudd kan foreldrene avtale hvordan den gjenværende delen av stønadperioden skal fordeles. Dersom foreldrene ikke blir enige, kan hver av dem kreve uttak av foreldrepenger for de hverdagene de har omsorgen for barnet, dersom de øvrige vilkårene for dette er oppfylt. For øvrig gjelder første ledd.

II

I lov 19. juni 2009 nr. 44 om kommunale krisesentertilbud blir det gjort følgende endringer:

§ 7 skal lyde:

§ 7 *Politiattest*

Den som blir tilsett eller får tildelt oppgaver som inneber kontakt med brukarar av eit krisesenter eller tilsvarande bu- og dagtilbod, skal leggje fram *politiattest som nemnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Attesten skal ikke vere eldre enn tre månader.*

Departementet kan gje nærare forskrift om krav til politiattest.

III

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei einskilde føresegnene til ulik tid.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 4 [11:20:16]

Referat

1. (364) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Kari Henriksen, Lene Vågslid og Jorodd Asphjell om innføring av tjenestenummer for ansatte i kriminalomsorgen (Dokument 8:146 S (2016–2017))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
2. (365) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes og Kirsti Bergstø om en samordnet og offensiv strategi for videre utvikling av Nord-Norge (Dokument 8:147 S (2016–2017))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? Så har ikke skjedd.
– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.21.
